

APAIZ BERRIAK HAUZITAN

(Larresorori erantzuten)

joan mari torrealday

Zalantzatan dagoen apaiz ez-ezagunari idazten diozu. Ez naiz zuretzat ez-ezaguna. Zalantzatan ere ez nago, zalantzak izanik ere. Halere, erantzun egingen dizut. Hasiera batetan, ponduzpondu nire akordioak eta desakordioak agertuz egitea pentsatu nuen. Baina luzeegi aterako zen beldurrez, nahiago izan dut hiru-lau pondu hartu, horietan zure pentsamentu-lerro nagusiak (apaizari buruzkoak, noski) bilatzeko esperantzan.

Abuztuaren 7an, *Le Monde* egunerokoan, Maurice Druon Elizaren aldakuntzarekin sartzen zen, garaiaz-kanpo etorriaz gainera kaltegarri zela erabakiaz. Salaketa indar berarekin, zu urriaren 17ko Z.A.n (“Zalantzatan dagoen apaiz horri”) apaizarekin sartzen zara. Apaizarekin baino gehiago apaiz “berriarekin”. Eta *berri* izateko modu hori ez duzu inolaz ere onartzen: deus berririk ez dagoelako hor, alde batetik; eta bestetik, hori bere apezgoaren saldukeria delako. Labur: zuk apaiz berriari salatzen diozuna (eta berarekin gaurko teologiaren mugimendu nagusi bati), bere fedegabezia da.

Ez nago zurekin. Gizonaren soluzioa politika mailan bilatu

nahi dugula diozu. (Politika hitzarekin, oker ez banago, zera ulertuz alegia, errealidadea ez haintzat ez ontzat hartzea, sozialaren, ekonomikoaren eta politikaren mailan ez bada, trazendentzia guzia baztertuz. Ez ala?). Holako apaizak, hor aipatzen duzun emakume horren antzera, nahikunde metafisikoari erantzun politiko bat ematen bide dio. Eta noski, hori egitearekin, apaizak bere eginkizuna traizionatu egiten du, bere mezua hustuz, funtsean trazendentziari uko egin ohi diolako. Eginkizuna traizionatu, bai; baina ez hori bakarrik: bere izateari ere saldukeria egitea da hori zure iritzian. Ez da egia.

Trazendentziaren izenean debekatzen diozu zuk apaizari politika egitea. Elizak ez. Elizak "politika" apaizari deskonseilatua (edo galerazo) egin dionean, batasunaren izenean izan da. Batasunaren eta gizonen autonomiari zor zaion begiramenaren izenean. Apaizari buruzko iritzi oso desberdina dago hor sustraian.

Bestalde, ez dut ikusten trazendentziaren eta politikaren artean zuk ikusten duzun horren haserre elkar-ukatzailerik dagoenik. Eta egonda ere, nork uka lezake politika alorra ere maitasunaren hesparrua denik? Maitasunaren dimensio hau aurkitu berria da, gure artean. Eta nik bezain ondo dakizunez, aurkikundeak baikor, baikorregi bihurtzen du gizona, alderdi bati oro-tankera emanaz. Psikologia-lege ezagun honekin ez dut zenbait gehiegikeria (?) justifikatu nahi. Federik-ezaren problemarik ez dagoenik ere ez diot, baina fedearen eskabide bezala ikusten duela gaurko Teologiak politika-lana ukatzea, astakeria litzake.

Beste momento batean, zure iritzi osoa bildu nahirik, ondo-rio honetara iristen zara: Apaizak mundutarrago-elizak hutsago. Baina, biak krisi nagusiago baten ondorio bezala hartu beharrean, apaizen jokabidea elizen hutsagoaren kausa bezala jo duzu. Harriturik utzi nauzu, oraingoan. Lehenik aski bekatu ez bagenu bezala, bat gehiago!

Pondu honetan axaletik zabiltzala uste dut. Guziok ikusten

eta komentatzen dugun deskristautzearen (areago sakramentuak uztearen) zergatik eta laguntzaileak askoz ere ugariagoak eta mila bider sakonagoak bait dira. Erliñoaren soziologiaz mintzatzen den edozein liburu aztertzea aski da horretaz jabetzeko. Azken aldi honetan irakurri dudan liburua (H. Carrier eta E. Pin-en “Essais de sociologie religieuse”) luzaz mintzo da fenomenu honetaz.

Baina zure iritzi horrek beste nonbaiten du sustraia. Zeren-eta, oso oker ez banago, Sekulargintzaren fenomenuak gure artean izan duen eragina, negatibua da ia osoki, zuretzat. Gure sekulargintza, zure ustez, “egokikeria, errazkeria, oportunistoa” da (Elsa Scheelen, 191). Eta leku berean, horren oinarria ere ematen duzu: “Ezin frakasoaren gurutzea jasatea, munduan garaitu nahia”.

Hona apaizen mundutartzearen arazoia. Segur ahal zaude, hain segur? Kanpotik ikusita, hala izanen da agian. Ez dakit. Segur egon, barrutik ikusita ez dela horrela. Fedea, gizon historikoak bizi behar du, ez gizon abstraktuak. Gure kasuan, gaurko gizonak. Guztiok dakigu gizon modernuaren pentsa- eta bizi-moldeak ez direla atzokoarenak gutiago herenegunekoarenak. Fedea bes-talde, gizakumearen historia, kultura eta gizarte koordinada eta kondizionamendutan hezurmamitzen da. Hori dela-ta, Sekulargintzaren Teologiak (orobat, pastoralak), gaurko munduaren eta gizonaren heldutasun maila haintzat harturik, gizon moderno honi zor zaion fede hori eskaini nahi dio. Eta bide horretatik, ez goaz, zuk salatzen duzun erara, fedea “ulergarriago” eta “baliagarriago” egitera, posible egitera baino. Bai, *entzun nahi* duen hori eskaini behar zio gizonari, baina baita ere ENTZUN LEZAKEEN ERARA.

Beste pondu bat. Apaizari buruzko zure iritzia, gaurko Teologiaren iritzitik baino Graham Green-en liburuetatik hurbilago ez ote dagoen pentsatzen nago. Testamentu Berriak aditzera ematen digun apaiza ez da gizaki sagaratu bat. Beraz, bere egoera ez da aparte egotea, “lien de communion” izatea baino (ikus J. Moingt: “Pastoral et célibat”, in Etudes, t. 335). Horrela uler daiteke, fe-

degabezia aipatuta baino hobe, apaizari buruzko gaurko problematika ugaria.

Zuk apaiza trazendentziaren aldarrikatzaile bezala nahi duzu. Ongi da. Baina kasu! Kristianismoa ez bait da unidimensiokoa, J. C. Barreau-ren hitzekin esateko ("Qui est ieu?" liburuan, nik uste), hiru dimensio ditu Kristianismoak: gorakoa, aldamenerakoa eta barnerakoa. Hiru, ez bat. Historia-une batetan, hau edo bestea azpimarkatzea, bidezko iruditzen zait.

Nire ustez, kristau apaiza erlijio-gizon bezala hartzen duzu fede-gizon baino areago. Baina apaiza, ezer bada, Jesukristoren jarraitzaile da. Eta Jainkoa gizon egin zenetik, trazendentzia eta enkarnazioa, dialektika gisa, biak aurrera eraman behar dira. Ez dute elkar ukatzen, elkar osatzen baizik. Gainera, zure Absolutua, gure Jainkoa dela sinistu nahi nuke.

Eta amaitzera noa. Defentsiban gaude, zuretzat. Elsak zure Pierre Meunieri bere *izana* aitortzeko ausardiarik-eza salatzen dio. Berdin zuk guri. Herabe gara, lotsaturik gaude, oiloturik. Eta hemendik, gure federik ezaren eta gutiaren ondorioa ateratzen duzu.

Larresoro, defentsiba gehiegi ikusten duzu bazterretan. Eta zure iritzizko defentsiba horren neurri bakarra zergatik da fedea? Norberaren izaerak eta (eman dezagun) heldutasunik-ezak ez ahal du zerikusirik?

Agnostikotzat duzu zeure burua. Beraz kanpotik ikusten gaituzu, eta konturatzen naizenez, oso kanpotik.

Besterik gabe agurtzen zaitut. Pondu honetan irizkide ez bagara ere, adiskidetasunean jarraituko dugulakoan.

Z. A., 454, 1971-XI-7